

R O Z S U D O K

V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Rudolfa Čirča a sudcov JUDr. Ladislava Góraszsa a JUDr. Ivana Machyniaka v právnej veci žalobkyne **H. spol. s r.o.**, so sídlom v D., zastúpenej JUDr. M., advokátkou so sídlom v B., proti žalovaným **1/ J.**, bývajúcemu v D. a **2/ J.**, správcovi konkurznej podstaty úpadcu P., a.s., so sídlom v D., **o neplatnosť výpovede z nájomnej zmluvy**, vedenej na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 5 C 177/2004, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 17. júna 2008 sp. zn. 9 Co 57/2008 rozhodol

t a k t o :

Dovolanie žalobkyne **z a m i e t a .**

Žalovanému 2/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Dolný Kubín rozsudkom z 10. decembra 2007 č. k. 5 C 177/2004-216 zamietol žalobu o určenie neplatnosti výpovede z nájmu, danej žalobkyni listom z 29.12.2003. Zároveň uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť žalovanému 1/ náhradu trov konania 14 252,90 Sk (473,11 EUR) a rozhodol tiež, že žalovanému 2/ sa náhrada trov konania nepriznáva. Zamietnutie žaloby voči žalovanému 1/ odôvodnil nedostatkom jeho pasívnej legitímácie a voči žalovanému 2/ nedostatkom naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení poukazujúc na to, že určovacia žaloba nebola spôsobilá plniť svoj

preventívny charakter a predísť prípadnej žalobe o plnenie. V čase vyhlásenia rozsudku totiž žalobkyňa nehnuteľnosti nachádzajúce sa v D. na R. č. X. – H. s pozemkom, ktoré boli predmetom nájomnej zmluvy z 20.9.2001 v znení dodatku z 21.8.2003 (uzavretej medzi žalobkyňou a obchodnou spoločnosťou P., a.s.), už neužívala a tieto sa nenachádzali ani v dispozičnej sfére žalovaného 2/. Určenie neplatnosti výpovede z nájmu by za týchto okolností nemohlo vytvoriť pevný právny rámec vo vzťahoch medzi žalobkyňou a úpadcom P., a.s., alebo medzi žalobkyňou a žalovaným 2/ ako správcom konkurznej podstaty tohto úpadcu.

Krajský súd v Žiline ako odvolací súd na odvolanie žalobkyne rozsudkom zo 17. júna 2008 sp. zn. 9 Co 57/2008 rozsudok súdu prvého stupňa v odvolaní napadnutom výroku, ktorým bola zamietnutá žaloba voči žalovanému 2/ a ktorým žalovanému 2/ nebola priznaná náhrada trov konania, potvrdil. Vo výroku o náhrade trov konania žalovaného 1/ rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť žalovanému 1/ náhradu trov prvostupňového konania 12 875 Sk (427,37 EUR) na účet jeho zástupcu do troch dní. Zároveň rozhodol, že žalovaným sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania. Napokon osobitným výrokom pripustil proti svojmu rozsudku dovolanie. Prvostupňový rozsudok považoval za vecne správny stotožňujúc sa s právnym záverom súdu prvého stupňa, že za situácie, keď žalobkyňa už predmet nájmu neužíva a ten je vo vlastníctve tretej osoby, nemôže určovacia žaloba plniť svoj preventívny charakter. Pripustenie dovolania odôvodnil otázkou zásadného právneho významu, za ktorú považoval otázku, či aj v prípade žaloby o určenie neplatnosti výpovede z nájmu (okrem nájmu bytu) je súd povinný skúmať existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Sám túto otázku riešil tak, že aj pri takejto žalobe je súd povinný skúmať existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, pretože ide o žalobu spadajúcu pod ustanovenie § 80 písm. c) O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa. Žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu i súdu prvého stupňa vo vzťahu k žalovanému 2/ zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Vyčítala odvolaciemu súdu nesprávny právny záver o nedostatku naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe. Poukazovala na to, že jej naliehavý právny záujem na požadovanom určení bol daný, a že odvolací súd sa v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci v tejto otázke nezaoberal dôvodnosťou uplatneného nároku, čím jej bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Žalovaný 2/ sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) preskúmal dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolaniu nemožno vyhovieť.

Dovolací súd je podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. viazaný rozsahom dovolania a uplatneným dovolacím dôvodom; z úradnej povinnosti skúma iba vady uvedené v § 237 O.s.p., a iné vady konania len vtedy, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vady v zmysle § 237 O.s.p. ani iné vady konania však z obsahu spisu nevyplývajú. V konaní pred prvostupňovým i odvolacím súdom boli rešpektované procesné práva žalobkyne, najmä právo skutkovo a právne argumentovať, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom aj k právnej stránke veci. Zjavne neopodstatnenou bola jej námietka o odňatí možnosti konať pred súdom tým, že odvolací súd sa nezaoberal samotnou dôvodnosťou uplatneného nároku, t. j. otázkou platnosti výpovede z nájmu. Pokiaľ sa totiž odvolací súd stotožnil s právnym záverom prvostupňového súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti výpovede z nájmu, správne sa nezaoberal samotnou platnosťou označeného právneho úkonu. Nedostatok naliehavého právneho záujmu má bez ďalšieho za následok zamietnutie určovacej žaloby, preto skúmanie iných právnych otázok sa tým stáva bezpredmetné (nadbytočné) a teda i nehospodárne. Odvolací súd svoj právny záver o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení aj náležite a presvedčivo odôvodnil, zopakujúc prakticky v tejto otázke dostatočné odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa.

V danom prípade bolo dovolanie prípustné podľa § 238 ods. 3 O.s.p., t. j. len preto, že jeho prípustnosť vyslovil vo svojom potvrdzujúcom rozsudku odvolací súd, ktorý zároveň v odôvodnení rozsudku vymedzil otázku po právnej stránke zásadného významu. To znamená, že dovolateľka bola oprávnená napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to iba v otázke, pre ktorú bolo dovolanie pripustené, t. j. v otázke, či aj v prípade žaloby o určení neplatnosti výpovede z nájmu je súd povinný skúmať existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Dovolací súd sa preto nezaoberal námietkami dovolateľky spochybňujúcimi právny záver odvolacieho súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v danej veci.

Návrhom na začatie konanie možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem (§ 80 písm. c) O.s.p.).

Určovacou žalobou podľa citovaného ustanovenia § 80 písm. c) O.s.p., ktorej základným procesným predpokladom úspešnosti je existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, je žaloba o určenie práva alebo právneho vzťahu. Ustálená súdna prax (porovnaj R 76/2005 alebo R 10/2003) za takúto žalobu považuje aj žalobu, predmetom ktorej je určenie neplatnosti právneho úkonu (napr. neplatnosti zmluvy alebo neplatnosti výpovede z nájmu, ak nejde o nájom bytu). I keď určenie platnosti či neplatnosti právneho úkonu, teda určenie jeho bezvadnosti či vadnosti nezodpovedá doslovnému zneniu § 80 písm. c) O.s.p., v kontexte konkrétnych okolností môže byť i takýmto určením zároveň nepriamo určená existencia či neexistencia právneho vzťahu alebo práva. V zmysle § 34 Obč. zákonníka je totiž právny úkon právnu skutočnosťou majúcou za následok vznik, zmenu alebo zánik práv a povinností, teda aj vznik, zmenu alebo zánik právnych vzťahov, ktorých obsahom sú subjektívne práva a povinnosti. Určenie platnosti či neplatnosti právneho úkonu je obvykle zároveň určením jeho účinkov, t. j. určením, či v dôsledku právneho úkonu bol založený, zmenený alebo ukončený právny vzťah, resp. či vzniklo alebo zaniklo subjektívne právo. Preto aj pri žalobe o určenie neplatnosti právneho úkonu a teda aj neplatnosti výpovede z nájmu, s výnimkou výpovede z nájmu bytu, je súd povinný skúmať existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení.

Dovolací súd však považuje za potrebné poznamenať, že od určovacej žaloby v zmysle § 80 písm. c) O.s.p., ktorou je aj žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu, treba odlišovať žalobu o určenie právnej skutočnosti. Určenie existencie právnej skutočnosti (teda nie právneho vzťahu alebo práva) rozhodnutím súdu, prichádza do úvahy iba vtedy, ak to zákon pripúšťa. V takom prípade však nejde o určovaciu žalobu, ale o žalobu inú, v § 80 O.s.p. neuvedenú, pri ktorej netreba preukazovať naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Takouto žalobou je napr. žaloba podľa § 175k ods. 2 O.s.p., žaloba o určenie doby splnenia dlhu podľa § 564 Obč. zákonníka, žaloba o neplatnosť rozviazania pracovného pomeru podľa § 77 Zákonníka práce i žaloba o neplatnosť výpovede z nájmu bytu podľa § 711 ods. 6 Obč. zákonníka.

Pretože v preskúmvanej veci, so zreteľom na uvedené, dovolací súd otázku zásadného právneho významu, pre ktorú pripustil dovolanie, riešil správne, dovolací súd dovolanie žalobkyne smerujúce proti správnemu rozsudku odvolacieho súdu zamietol (§ 243b ods. 1 veta pred bodkočiarkou O.s.p.).

Žalovanému 2/ úspešnému v dovolacom konaní náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo mu v súvislosti s ním žiadne nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. februára 2010

JUDr. Rudolf Č i r ě, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková